

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
УРУССИНСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ ЮТАЗИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
с.Старые Уруссу, ул.Советская, д.16в,
, 423960

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
УРЫССУ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Иске Урыссу авылы, Совет урамы, 16в
йорт, 423960

Тел.:(85593) 4-42-31, факс:4-42-10, e-mail: Uruss.Utz@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

№ 11

КАРАР

7 июнь 2016 ел

2015-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Урыссу авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең коммуналь инфраструктурасы системасын комплекслы үстерү программасын раслау турында

2003 елның 6 октябрәндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль закон, 2004 елның 30 декабрәндәге «Коммуналь комплекс оешмалары тарифларын жайга салу нигезләре турында»гы 210-ФЗ санлы Федераль закон, 2009 елның 23 ноябрәндәге «Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләгән күтәрү һәм Россия Федерациясендә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында»гы 261-ФЗ санлы Федераль закон, 2010 елның 27 июлендәге «Жылылык белән тәэмин итү турында»гы 190-ФЗ санлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 14 июнендәге «Жирлекләрен, шәһәр округларының коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында»гы 502 санлы карары нигезендә, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Урыссу авыл жирлеге карар бирә:

1. Кушымта нигезендә 2015-2025 елларга «Урыссу авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең коммуналь инфраструктурасы системасын комплекслы үстерү программасын расларга.

2. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Урыссу авыл жирлеге Башкарма комитетының 2015 елның 30 октябрәндәге «2015-2020 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы «Урыссу авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең коммуналь инфраструктурасы системасын комплекслы үстерү программасын раслау турында» 44 санлы карары үз көчен югалткан дип санарга.

3. Әлеге карарны мәгълүмат стендында һәм www.yutaza.tatar.ru электрон адресы буенча Интернет челтәрендә Ютазы муниципаль районының рәсми сайтында игълан итәргә

4. Әлеге карарның үтәлешен үз контролемдә тотам.

Урыссу авыл жирлеге башлыгы

Р.С. Мөхәмәтжанова

**2015-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының
"Урыссу авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенең коммуналь инфраструктура
системаларын комплекслы үстерү
ПРОГРАММАСЫ**

Иске Урыссу ав.

**2015-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының
"Урыссу авыл жирлегенә" муниципаль берәмлегенә коммуналь инфраструктура
системаларын комплекслы үстерү
ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ**

Программа исеме	2015-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының "Урыссу авыл жирлегенә" муниципаль берәмлегенә коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасы
Программаны эшләү өчен нигез	<ul style="list-style-type: none"> - 2003 елның 6 октябрәндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль закон, - 2004 елның 30 декабрәндәге «Коммуналь комплекс оешмаларының тарифларын жайга салу нигезләре турында»гы 210-ФЗ санлы Федераль закон, - 2009 елның 23 ноябрәндәге «Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижелелеген арттыру турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында»гы 261-ФЗ санлы Федераль закон, - 2010 елның 27 июлендәге «Жылылык белән тәэмин итү турында»гы 190-ФЗ санлы Федераль закон, - Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2013 елның 14 июнендәге «жирлекләренә, шәһәр округларының коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында»гы 502 санлы карары
Программаны төп эшләүчеләр	Ютазы муниципаль районы Урыссу авыл жирлегенә башкарма комитеты
Программаны гамәлгә ашыру сроклары	программа 2015-2025 еллар дәвамында гамәлгә ашырыла
Программаның максатлары һәм бурычлары	<p>Программаның төп бурычлары булып:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. жирлекнең коммуналь инфраструктура системасын төзү һәм модернизацияләү; 2. кулланучыларга күрсәтелә торган коммуналь хезмәтләренә сыйфатын яхшырту; 3. әйләнә-тирә мохитнең торышын яхшырту, жирлек үсешенә экологик иминлеген, гражданның өчен яшәү өчен уңайлы шартлар тудыру; 4. житештерүнең энергияне сак тоту торган заманча технологияләрен керту; 5. коммуналь инфраструктура системаларының инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген арттыру; 6. хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин итүчеләр һәм кулланучылар мәнфәгатьләренә нисбәтлелеген тәэмин итү; 7. коммуналь инфраструктура объектларын модернизацияләү; <p>Программаның максаты торак фондын һәм коммуналь инфраструктураны жирлек территориясендә яшәүнең уңайлы шартларын тәэмин итә торган сыйфат стандартларына туры китерү өчен шартлар тудырудан гыйбарәт</p>

Төп юнөлешләр	- Жылылык белән тәэмин итү системасын үстерү - Су белән тәэмин итү системасын үстерү - Көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару системасын үстерү - Халыкны эчәргә яраклы чиста су белән тәэмин итү
Программалар	Программаны гамәлгә ашыру чараларын финанслау Урыссу авыл җирлеге башкарма комитеты бюджетында каралган акчалар чикләрендә, шулай ук планнан тыш керемнәр алганда бюджетны үтәү барышында бүлеп бирелә торган өстәмә ассигнованиеләр исәбеннән гамәлгә ашырыла.
Программаның үтәлешен тикшереп торуну оештыру	Программаның үтәлешен тикшереп тору Ютазы муниципаль районының Урыссу авыл җирлеге башкарма комитетына йөкләнә
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре	Кулланучыларга коммуналь хезмәт күрсәтүнең сыйфатын яхшырту, коммуналь инфраструктура объектларының тузу дәрәжәсен киметү, төзелә торган торак фондын инженерлык инфраструктурасы белән тәэмин итү

Программа түбәндәге бүлекләрдән тора::

1 бүлек. Кереш.

2 бүлек. Урыссу авыл җирлегенә социаль-иқтисадыый характеристика.

3 бүлек. Энергия белән тәэмин итү системасын комплекслы үстерү

4 бүлек. Газ белән тәэмин итү системасын комплекслы үстерү

5 бүлек. Жылылык белән тәэмин итү системасын комплекслы үстерү

6 кискәк. Су белән тәэмин итү системасын комплекслы үстерү

7 бүлек. Су җибәрү

8 бүлек. Көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару системасын үстерү

9 нчы бүлек. Максатчан күрсәткечләргә ирешүне тәэмин итүче инвестиция проектлары программасы.

9.1.Программа чаралары системасы

9.2. 2015 – 2025 елларга Урыссу авыл җирлегенә коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасына кертелгән объектлар исемлеге

10 бүлек. Программаны гамәлгә ашыруның социаль-иқтисадыый нәтижелелеге

11 бүлек. Программаны гамәлгә ашыру механизмы һәм аның үтәлешен тикшереп тору

1. Кереш

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «коммуналь комплекс оешмаларының тарифларын жайга салу нигезләре турында» 2004 елның 30 декабрдәге 210-ФЗ номерлы Федераль закон, «энергияне сак тоту һәм арттыру турында» 2009 елның 23 ноябрдәге 261-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә энергетика нәтижәләгә һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында», «жылылык белән тәэмин итү турында» 27.07.2010 ел № 190-ФЗ Федераль законы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 14.06.2013 ел карары белән «Жирлекләрнең, шөһәр округларының коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» 502 номерлы программа Ютазы муниципаль районының «Урыссу авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенең 2015-2025 елларга коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасы эшләнде.

Программа кулланучыларны сыйфатлы һәм ышанычлы коммуналь хезмәтләр белән тәэмин итү максатларында коммуналь инфраструктураны үстерүнең төп юнәлешләрен билгели. Документның нигезен коммуналь инфраструктураны үстерүнең төрле юнәлешләре буенча программа чаралары системасы тәшкил итә. Программادا ресурслар белән тәэмин итү һәм аның төп юнәлешләрен гамәлгә ашыру механизмнары билгеләнгән. Элегә Программа халыкка коммуналь хезмәтләр күрсәтүнең бөтен системасын сыйфатлы үзгәртеп коруга юнәлдерелгән.

Программа ресурслар һәм сроклар буенча үзара бәйләнгән чаралар комплексыннан гыйбарәт һәм торак-коммуналь өлкәсен модернизацияләүнең формалаша торган Гомумроссия принципларына нигезләнгән. Шуңа күрә аларны гамәлгә ашыру өчен хакимиятнең федераль, төбәк һәм муниципаль органнары гамәлләрен координацияләү таләп ителә. Ул куелган бурычларны хәл итүгә шулай ук халыкны, банкларны, коммерциячел һәм муниципаль оешмаларны жәлеп итә.

Программа бурычларын хәл итүне торак-коммуналь хужалык өлкәсендә агымдагы финанслау кысаларында тормышка ашыру мөмкин түгел, ул шактый һәм озак вакытлы чыгымнар таләп итә, бу исә бюджет акчаларының чикләнгән булуы һәм торак һәм коммуналь хезмәтләргә тарифлар үсешен тоткарлау шартларында булган чаралардан һәм ресурслардан максимал нәтижәле файдалануны, махсус инструментлар куллануны һәм Программаны гамәлгә ашыру өчен финанслар жәлеп итү механизмнарын булдыруны таләп итә.

Торак-коммуналь хужалык Икътисадның аерым өлкәсе булып тора, аны реформалаштыру һәм үстерү нәтижәләре халыкның тормыш дәрәжәсенә сизелерлек йогынты ясый.

Коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасы - коммуналь инфраструктура системаларын һәм объектларны төзү һәм модернизацияләү программасы, ул кулланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтүне ышанычлы һәм тотрыклы тәэмин итүгә, инженерлык инфраструктурасы объектларының нормадан тыш тузуын киметүгә, ресурсларны, энергияне сак тоту технологияләрен керту юлы белән элегә объектларны модернизацияләүгә, төзелә торган торак фондын инженерлык инфраструктурасы белән тәэмин итүгә, коммуналь комплекс оешмаларының нәтижәле һәм рациональ хужалык итүен стимуллаштыру чараларын керту.

Программаның төп бурычлары халыкка коммуналь хезмәтләр күрсәтүнең сыйфатын һәм ышанычлылыгын арттыруга, аларның торышын яхшыртуның максатчан параметрларын тәэмин итү һәм торак төзелеше күләмнәрен арттыру өчен гамәлдәге төзелеш урыннарында коммуналь инфраструктураны үстерүне һәм модернизацияләүне тәэмин итү мөмкинлегенә юнәлдерелгән: жайланмаларның аварияләре һәм эшләмәүләре санын киметү, челтәрләрнең үткөрү сәләтен арттыру, коммуналь хезмәтләр системаларында югалтуларны киметү инфраструктура, мораль яктан искергән һәм физик

яктан искергән жиһазларны алыштыру, яңа төзүчеләрне гамәлдәге челтәрләргә тоташтыру мөмкинлеген тәэмин итү.

Коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасының төп бурычлары булып:

1. Генераль планни һәм территориаль планлаштыруның башка документларын гамәлгә ашыру.

2. Кулланучыларга сыйфатлы һәм ышанычлы коммуналь хезмәтләр күрсәтүне аеруча экономияле рәвештә тәэмин итү.

3. Коммуналь инфраструктура системаларының нәтижәлелеген арттыру һәм оптималь үстерү буенча конкрет чаралар эшләү

4. Программаны гамәлгә ашыру өчен кирәкле финанс чаралары күләмен билгеләү.Б. Су белән тәэмин итү, жылылык белән тәэмин итү, каты көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару өлкәсендә товарлар китерүне һәм хезмәт күрсәтүне гамәлгә ашыручы коммуналь комплекс оешмаларының инвестиция программаларын эшләү өчен нигез булдыру.

Программа бурычларын хәл итүнең кыска вакытлы булуы әлеге программа-максатчан методны куллануның максатка ярашлылыгын билгели, чөнки бурычлар үзләре:

федераль максатчан программаларны формалаштыру өстенлекләре исәбенә керә, ә аларны хәл итү халыкның тормыш сыйфатын яхшыртырга, тормышны тәэмин итү системаларының өзлексез эшләнә бәйлә гадәттән тыш хәлләрне булдырмаска, торак-коммуналь хужалыкны тотрыклы һәм нәтижәле үстерү өчен шартлар тудырырга мөмкинлек бирә.;

бер финанс елы циклендә хәл ителә алмыйлар һәм шактый зур бюджет чыгымнары таләп ителәр;

комплекслы характерда, ә аларны хәл итү социаль иминлеккә, гомуми икътисадый үсешкә һәм житештерү үсешенә сизелерлек уңай йогынты ясагач. ;

торак-коммуналь хужалыкның энергия сыйдырышлылыгын киметергә мөмкинлек бирәчәк. Комплекслы үсеш программасы жирлекнең коммуналь инфраструктурасын үстерүдә уңай нәтижә бирә торган чаралар комплексын үтәүне күздә тотса, шулай ук анда хужалык итүче субъектларның: программаны турыдан-туры гамәлгә ашыручы оешмаларның; кулланучыларны коммуналь хезмәтләр белән тәэмин итүче предприятиеләрнең; матди һәм энергетик ресурслар белән тәэмин итүчеләрнең; төзелеш оешмаларының һ. б. катнашуын билгели.

Программа үз эченә тормышны тәэмин итү коммуналь системаларының ышанычлылыгын арттыруга, кешеләрнең яшәү өчен уңайлы һәм имин шартлар тәэмин итүгә, коммуналь инфраструктура системаларын тотрыклы житәрлек финанслау режимын тәэмин итүгә юнәлдерелгән чаралар комплексын ала.

Комплекслы үсеш программасы жирлекнең коммуналь инфраструктурасын үстерүдә уңай нәтижә бирәчәк, шулай ук анда программаны турыдан-туры гамәлгә ашыручы оешмаларның, кулланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтүче предприятиеләрнең, матди һәм энергетик ресурслар белән тәэмин итүчеләрнең, төзелеш оешмаларының һ. б. катнашуын билгеләгәчәк чаралар комплексын үтәүне күздә тотса.

Тәкъдим ителә торган программаны гамәлгә ашыру төп уңай нәтижәләрнең булуын билгели: бюджет, коммерция, социаль:

Коммерция нәтижәсе-кече һәм урта бизнесны үстерү, эшлекле инфраструктураны үстерү, эшлекле имиджны күтәрү.

Бюджет нәтижәсе-предприятиеләр үсеше бюджет керемнәренең артуына китерәчәк.

Социаль нәтижә – яңа эш урыннары булдыру, жирлекнең торак фондын арттыру, коммуналь хезмәтләрнең сыйфатын яхшырту.

Комплекслы үсеш программасы чараларын гамәлгә ашыруның технологик нәтижәләре:

- жирлекнең коммуналь инфраструктура системасы эшенә ышанычлылыгын арттыру;

- житештерү процессында коммуналь ресурслар югалтуларын киметү.

Программа белән комплекслы идарә итү:

- программаны гамәлгә ашыру эшләрән оештыруның иң нәтижәле формаларын һәм процедураларын билгеләү;
- программа чараларын башкаручыларны конкурс нигезендә сайлап алуны оештыру;
- программа чараларын һәм проектларын башкаручыларның эшләрән координацияләү;
- бүлеп бирелә торган финанс чараларыннан (шул исәптән аудиттан) файдалануның нәтижәлелеген, үткәрелә торган чараларның сыйфатын, чараларны гамәлгә ашыру срокларының үтәлешен, шартнамәләрнең һәм контрактларның үтәлешен тикшереп торуну үз эченә алган программаны гамәлгә ашыруны тикшереп торуну тәэмин итү;
- программаны финанслауның максатчан индикаторларын, срокларын һәм күләмнәрән тәзәтүгә бәйлә тәкъдимнәр кертү;

Коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасы муниципаль берәмлекнең коммуналь инфраструктурасы эшчәнлеген һәм үсешен тәэмин итүгә юнәлдерелгән чараларның бурычлары, ресурслары һәм гамәлгә ашыру сроклары буенча бәйләнгән исемлегеннән гыйбарәт.

2. Социаль-иқтисадыый характеристика

Ютазы муниципаль районының "Урыссу авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге

Ютазы муниципаль районының Урыссу авыл жирлеге " Урыссу шәһәр тибындагы поселогы «муниципаль берәмлеге, Абсәләм, Бәйрәкәтамак, Дымтамак, Ташкичү авыл жирлекләре һәм Башкортостан Республикасы белән чиктәш.

Хезмәт ияләре депутатларының Урыссу авыл Советы 1918 елда оеша һәм Самара губернасы Бөгелмә өязенең Бәйрәкә волостена керә.

1928 ел-ТАССРның Баулы районы хезмәт ияләре депутатларының Урыссу авыл Советы.

1935 ел-ТАССРның Ютазы районы хезмәт ияләре депутатларының Урыссу авыл Советы.

1964 ел-ТАССРның Бөгелмә районы хезмәт ияләре депутатларының Урыссу авыл Советы.

1965 ел. - ТАССР халык депутатларының Баулы районы Урыссу авыл Советы

1991 ел. - ТССР Ютазы районы Урыссу авыл Советы

1995 ел-Татарстан Республикасы Ютазы районы Урыссу авыл Советы

2005 ел – Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Урыссу авыл жирлеге

Жирлекнең мәйданы-7123,02 га, халык саны-1,3 мең кеше.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрнең мәйданы-6385 га.

Авыл хужалыгы оешмаларының саны-2.

Авыл хужалыгы терлекчелек тармагына - сөт-ит терлекчелегенә, үсемлекчелеккә йөз тота – сабан бодае, көзгә арыш, арпа, солы игелә.

Авыл жирлеге территориясендә урта гомуми белем бирү мәктәбе, 3 кибет, балалар бакчасы, 2 ФАП, 2 МӨДӨНИЯТ йорты, 1 авыл клубы, 2 китапханә урнашкан.

Торакның гомуми мәйданы-32300 м². 1 кешегә гомуми мәйдан белән тәэмин ителеш - 24,1 м².

Урыссу авыл жирлегенең торак-коммуналь комплексында коммуналь хезмәтләрнең түбәндәге төрләре бар: жылылык, су, газ, электр белән тәэмин итү.

Жирлек территориясендә су белән тәэмин итү өлкәсендә - 1, жылылык белән тәэмин итү өлкәсендә – 1, каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү өлкәсендә-1, электр белән тәэмин итүче оешма-1, газ белән тәэмин итүче оешма 1 хезмәт күрсәтә.

3. Электр белән тээмин итү

Урыссу авыл җирлегенең электр белән тээмин итү системасы үзәкләштерелгән. Бүлү подстанцияләре (РПС) электр белән тээмин итүнең төп чыганаclarы булып тора:

Куәтне авыл җирлегенең торак пунктларына, шулай ук күрше муниципаль берәмлекләргә бүлү һәм транзитлау нигездә 10 кВ электр үткәргеч һава линияләре буенча гамәлгә ашырыла.

Авыл җирлеген электр белән тээмин итү системасы үзәкләштерелгән объектлардан саклана:

Урыссу авыл җирлеген электр белән тээмин итүнең төп үзәкләштерелгән чыганагы булып 1330кВ бүлү подстанцияләре тора. аларның саны 7 данә.

4. Газ белән тээмин итү

Иске Урыссу, Байларово, Каклыкүл торак пунктлары халкын газ белән гамәлдәге газүткәргеч аша иярчен газ белән тээмин итәләр. Исмәт тимер юл разъезды поселогын һәм Аксауыл поселогын газ белән тээмин итү сыекландырылган баллон газы китерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

5. Жылылык белән тээмин итү

Жирлекнең бюджет учреждениеләрен жылылык белән «Теплосервис»МУП котельная - жылылык хужалыгы тээмин итә. Жирлекне жылылык белән тээмин итү системасы жылылык энергиясен челтәр газы нигезендә эшләп чыгаруны, транспортировкауны һәм сатуны үз эченә ала.

Предприятие эшчәнлегенең төп төрләре булып:

- Кайнар суда жылылык энергиясен җитештерү, тапшыру һәм бүлү;
- КИП һәм А, газ җиһазларын һәм газ хужалыгы объектларын монтажлау һәм эшләтеп җибәрү (эретеп ябыштыруны кулланмыйча);
- Төзелеш конструкцияләренә, бина элементларына, биналарның инженерлык җиһазлары системаларына техник хезмәт күрсәтү, профилактика һәм кичекмәстән ремонт ясау (жылыту);
- Котельная-жылылык хужалыгын, жылылык челтәрләрен тоту һәм алардан файдалану;
- Энергетика җиһазларын ремонтлау һәм реконструкцияләү;
- Энергетика җиһазларын, Казан җайланмаларын, ярдәмче җайланмаларны ремонтлау, көйләү һәм монтажлау;
- Автотранспортны ремонтлау, техник һәм сервис хезмәте күрсәтү;
- Кулланучыларны жылылык белән тээмин итүнең ышанычлылыгын арттыруга, жылылык челтәрләрен үстерүгә, жылылык белән тээмин итүнең гамәлдәге системаларын һәм схемаларын камилләштерүгә юнәлдерелгән чаралар комплексын эшләү һәм үтәү;
- Төзелеш-монтаж эшләренең сыйфатын, күләмнәрен һәм срокларын тикшереп торуны тээмин итү, яңа объектларны файдалануга кабул итүдә катнашу;
- Яңа техниканы һәм алдынгы технологияне гамәлгә кертү, җитештерү куәтләреннән максимум файдалану, кулланучыларга жылылык энергиясен рациональ куллануны тикшереп тору чараларын эшләү һәм үтәү;
- аларның эшен камилләштерүне һәм интенсификацияләүне, җитештерү процессларын механикалаштыруны һәм автоматлаштыруны тээмин итә торган челтәрләренә һәм корылмаларны эксплуатацияләүнең рациональ режимнарын оештыру;
- жылылык челтәрләрен капитал, агымдагы ремонтлау эшләрен оештыру һәм башкару;
- котельная-жылылык хужалыгы объектларын капитал төзү, реконструкцияләү, капитал һәм агымдагы ремонтлау;
- предприятиенең икътисадый үсеше планнарын билгеләнгән тәртиптә эшләүне тээмин итү;

- аварияларне кисәтү, жылылык челтәрләрен коррозиядән саклау чараларын гамәлгә ашыру;
- эшчеләрне техник тәмин итү чараларын үткөрү, хезмәткәрләрнең квалификациясен күтөрү эшләрен оештыру;
- производствоның өзлексезлеген тәмин итү өчен транспорт эшчәнлеге.

6. Су белән тәмин итү

Иске Урыссу авылын су белән Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Урыссу авыл җирлегенә тәмин итә. 789 кешедән артык булган Иске Урыссу Н. п.үзек су белән тәмин ителә. Челтәрләрнең озынлыгы 12 км. халыкның эчәр су белән тәмин ителеше 100% тәшкил итә. Иске Урыссу торак пунктына эчәр су 1 нче номерлы артезиан скважинасыннан бирелә. Су биеклекләр аермасы аркасында халыкка үзеннән-үзе барып житә.

2013 елдан башлап Иске Урыссу торак пунктының чуен һәм корыч торбаүткәргечләре полиэтиленга алыштырыла. Торбаүткәргечләрнең заманча материалларының хезмәт итү вакыты шактый зур, техник һәм эксплуатацион характеристикалары сыйфатлырак. Полимер материалларның коррозия булуы расланмаган, шуңа күрә аларга металл торбаларны эксплуатацияләгәндә житешсезлекләр һәм проблемалар хас түгел.

Суның сыйфатын тәмин итү өчен аны транспортлау процессында СанПиН 2.1.4.1074-01 " эчә торган су. Эчә торган су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән системаларының су сыйфатына гигиена таләпләре. Сыйфат контроле"»

Байлар торак пункты су белән «Урыссу-Водоканал»ЖЧЖ тәмин итә. Тат 01866 ВЭ җир асты байлыктарыннан файдалану хокукына лицензия рәсмиләштерелде, 2012 елның 5 сентябрендә 1856 санлы реестрда теркәлдә. Лицензиянең гамәлдә булу вакыты 01.09.2032 елга кадәр.

Предприятие эшчәнлегенә төп төрләр. Чыгарыла торган төп продукция Исемлеге:

- эчәргә яраклы су алу һәм бирү, агынты суларны кабул итү һәм чистарту;
- аларның эшен камилләштерүне һәм интенсификацияләүне, житештерү процессларын механикалаштыруны һәм автоматлаштыруны тәмин итә торган челтәрләрне һәм корылмаларны эксплуатацияләүнең рациональ режимнарын оештыру;
- суүткәргеч һәм канализация челтәрләрен капитал, агымдагы ремонтлау эшләрен оештыру һәм башкару;
- суүткәргеч-канализация хужалыгы объектларын капитал төзү, реконструкцияләү, капитал һәм агымдагы ремонтлау;
- предприятиенә икътисадый үсеш планнарын билгеләнгән төрлө эшләүне тәмин итү;
- су белән тәмин итү һәм канализация объектларын проектлауға техник шартлар бирү, суүткәргеч-канализация корылмалары һәм коммуналь билгеләнештәге объектлар төзүгә техник һәм эш проектларын килештерү;
- аварияларне кисәтү, суүткәргеч челтәрләрен коррозиядән саклау чараларын гамәлгә ашыру; санитария чараларының үтәлешен һәм санитария саклау зоналарының торышын күзәтү;

- суны һәм агып төшүче сыеклыкны алу буенча технологик дисциплинаны һәм стандартларны үтәүне тәэмин итү;
- коммуналь су белән тәэмин итү системасыннан кулланыла торган суны исәпкә алу;
- сәнәгать предприятиеләренең канализация челтәрләрен һәм корылмаларын тикшерү, актлар төзү, күрсәтмәләр бирү юлы белән тикшереп тору;
- гамәлдәге законнар нигезендә пычраткыч матдәләр чыгарган өчен тарифлар кулланып, сәнәгать предприятиеләренең агып төшүче суларын лаборатор тикшереп тору;
- агып төшүче суларның сыйфат составының билгеләнгән нормативлар таләпләренә туры килүен тикшереп тору;
- эчә торган суны технологик ихтыяжларга тотуны киметү чаралары планнарының үтәлешен тикшерү;
- эшчеләрне техник тәэмин итү чараларын үткөрү, хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү эшләрен оештыру;
- суүткәргеч-канализация объектларын һәм корылмаларын төзегәндә подряд оешмаларының төзелеш-монтаж эшләренә техник күзәтчелек;
- производствоның өзлексезлеген тәэмин итү өчен транспорт эшчәнлегенә.

№ п/п	Торак пункт	Баланс а, м	Килешү буенча хезмәт күрсәтүгә, м	Тапшырылган, м	Барлығы хезмәт күрсәтүгә, м
1	Байлар	2950	0	3246	6214

Кулланучыларга җибәрелә торган суны исәпкә алу абонентлар объектларында урнаштырылган исәпкә алу приборлары буенча алып барыла, ә алар булмаган очракта су куллану нормалары нигезендә исәп-хисаплар буенча алып барыла.

Су белән тәэмин итү системасы Чатра су алуыннан туклана.

Чатра су алуы 2000 елның декабрендә файдалануга тапшырылган. Урыссу шәһәр тибындагы бистәсеннән 15 км ераклыкта Акбаш җир асты сулары ятмасында урнашкан. Һәркайсының күләме 400 м³ булган 2 Чиста су резервуары бар.

Суүткәргечнең резервуарлардан алып Урыссу ш. т. бистәсенә кадәр озынлыгы-18,4 км.

Чатра су алу урыны Ютазы торак пункттыннан биш чакрым ераклыкта урнашкан. Чатра су җыюының гамәлдәге җиде скважинасы суны һәркайсы 400 м³ сыйдырышлы ике Чиста су резервуарына бирә, аннан су диаметры 276 мм булган корыч торба буенча торак пунктларга агып китә. Суүткәргечнең өске һәм аскы нокталары арасында басым аермасы 120 метр. Басымны киметү өчен торбаүткәргечтә басым регуляторлары урнаштырылган. Торбаүткәргеч материаллары-корыч, чуен, полиэтилен.

Чатры су алуыннан Урыссу шәһәр тибындагы бистәсен һәм районның Димтамак, Әпсәләм, Тарлау, Ютазы, Ак Юл, Байлар торак пунктларын су белән тәэмин итәләр.

СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә җир асты суларын алу тирәсендә өч поястан торган санитария саклау зонасы булдырыла.

Су белән тәэмин итү системасындагы проблемаларны бетерү чаралары.

Эшнең, су белән тәэмин итү системасының нәтижәлелеген күтәрү өчен:

1. Суүткөргөч челтөрлөрөн полимер материаллардан торбаларга күчөрөп реконструкциялөргө, бу исә корычтан эшлэнгән торбаүткөргөчлөрнең хезмәт итү срогы белән чагыштырганда челтөрлөрнең хезмәт итү вакытын 3-4 тапкырга арттырырга, авария хәллөрөн бетерү чыгымнарын киметергә, эчә торган суны пычрату мөмкинлеген булдырмау исәбенә кулланучыларга бирелә торган суның сыйфатын яхшыртырга мөмкинлек бирәчәк.

2. Су белән тәэмин итү системасында су югалтуларны киметү өчен авыл жирлекләрендә исәпкә алу узеллары урнаштыру зарур.

Авил жирлеген су белән тәэмин итү проблемалары:

- Какылы-Кул авылына диаметры 110 мм булган, 5000 метр озынлыктагы су белән тәэмин итү челтөрлөрө салырга кирәк.

7. Су чыгару

Урыссу авыл жирлегендә су агызу системасы юк, халыктан һәм бюджет кулланучыларыннан хужалык-көнкүреш агынтылары шамбо тибындагы индивидуаль агызу урыннарына керә.

8. Каты көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару

Калдыкларны жыю, чыгару һәм утильләштерү маршрутлар буенча расланган график нигезендә «экосистема» ЖЧЖ көче белән башкарыла.

Кулланучылар булып халык, мәктәп, балалар бакчасы, Башкарма комитет тора.

9. Максатчан күрсәткечлөргә ирешүне тәэмин итә торган инвестиция проектлары программасы

Программаның стратегик максаты булып гражданның имин һәм уңайлы яшәү шартларын тәмин итә торган, социаль өлкә объектларын һәм коммерцияле кулланучыларны коммуналь хезмәтләр белән ышанычлы һәм сыйфатлы тәмин итә торган, авыл җирлеге территориясендә экологик хәлне яхшырта торган Урыссу авыл җирлегенең коммуналь инфраструктура системаларының нәтижәле эшләве һәм үсеше өчен шартлар тудыру тора.

Шулай ук 2025 елга кадәр перспектив чорга Урыссу авыл җирлегенең коммуналь инфраструктура системаларын үстерү программасы максатлары булып:

- кулланучылар ихтыяжын тулысынча канәгатьләндерү нигезендә жылылык, электр, су белән тәмин итү һәм ташландык суларны агызу хезмәтләренән файдалану мөмкинлеген, ышанычлылыгын һәм тотрыклылыгын тәмин итү;
- авыл җирлегенең коммуналь инфраструктурасын халыкның уңайлы яшәү шартларын тәмин итә торган сыйфат стандартларына туры китерү;
- коммуналь инфраструктура предприятиеләренең инвестицияләр җәлеп итүчәнлеген арттыру.

Программаның максатларына ирешү шарты булып түбәндәге төп бурычларны хәл итү тора:

1. Авыл җирлегенең коммуналь инфраструктурасы белән идарә итүнең нәтижәлелеген арттыру
2. Коммуналь системаларны инженер-техник оптимальләштерү һәм модернизацияләү.
3. Коммуналь системаларны үстерүне үзара бәйлә перспективалы планлаштыру.
4. Дотациясез үсешкә сәләтле коммуналь инфраструктураларның рентабельле, нәтижәле комплексын булдыру.
5. Коммуналь инфраструктура объектларын комплекслы реконструкцияләү һәм модернизацияләү чараларын нигезләү.
6. Коммуналь хезмәтләр күрсәтү системаларының ышанычлылыгын һәм сыйфатын арттыру.
7. Хезмәтләр күрсәтүнең сыйфатын һәм озак сроклы перспективада коммуналь инфраструктура эшчәнлегенең тотрыклылыгын саклап калып (арттырып), тармак предприятиеләре чыгымнарының үсешен чикләү нигезендә коммуналь хезмәтләр күрсәтүнең бәясен киметү механизмнарын камилләштерү.
8. Коммуналь инфраструктураның энергияне сак тотуны үстерү һәм энергия нәтижәлелеген арттыру механизмнарын камилләштерү.
9. Коммуналь инфраструктура субъектлары һәм кулланучылар мәнфәгатьләренең баланслылыгын тәмин итү.
10. Программаны гамәлгә ашыру өчен уңай факторлар тәмин итә торган икътисадый, оештыру-хокукий һәм башка шартлар тудыру.
11. Муниципаль берәмлек үсешенең экологик иминлегенә ярдәм итә торган әйләнә-тирә мохитнең торышын яхшырту, шулай ук яшәү өчен уңайлы шартлар тудыру.

Югарыда санап үтелгән бурычларны сыйфатлы үтәү өчен программага кертелә торган чаралар сроклары буенча балансланырга һәм конкрет максатларга ирешүгә исәпләнергә, шулай ук Урыссу авыл җирлеге территориясен перспективалы планлаштыру нигезендә коммуналь инфраструктура системаларын үстерү перспективаларын исәпкә алырга тиеш.

9.1. Программа чаралары системасы

Программа чаралары Программа бурычларын хәл итүгә юнәлдерелгән һәм торақ – коммуналь хужалыкны реформалаштыру өлешендә дөүләт сәясәтенең федераль дәрәжәдә дә, Региональ һәм җирле дәрәжәдә дә давамчанлыгын тәмин итә.

Программа чараларын гамәлгә ашыру авыл җирлеге территориясендә инфраструктура һәм социаль-икътисадый үзгәртеп корулар гамәлгә ашырыла торган башка программалар һәм чаралар белән үзара хезмәттәшлектә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Программа чараларын гамәлгә ашыру планында тәкъдим ителгән чаралар аларның эчтәлегенә һәм билгеләнешенә карап юнәлешләр буенча берләштерелгән.

Программа чараларын гамәлгә ашыру срогы 2015 – 2025 елларга авыл җирлеген территорияль үстерүнең төп этапларына туры килә. программада перспективалы чаралар, объектив шартлар аркасында аларны гамәлгә ашыру сроклары үзгәртелергә мөмкин.

Программа чараларының һәр юнәлеше буенча масштабы булган ресурсларны исәпкә алып үзгәрергә мөмкин булган бурычларны хәл итү күздә тотыла.

Һәр юнәлеш буенча чаралар сайлауның төп критерийлары булып түбәндәге аспектлар торды:

- коммуналь инфраструктура системасының инде булган объектларының тузу дәрәжәсе;

- мораль һәм физик яктан искергән жиһазларның булуы;

- авыл җирлегенә барлык коммуналь инфраструктурасы кысаларында ресурсларны сак тоту технологияләреннән файдалануның җитәрлек дәрәжәдә булмавы

- Экология һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә проблемалар булу.

- Урыссу авыл җирлеге үсешенә өстенлекле бурычлары

Программаның төп максатлары һәм бурычлары нигезендә, Программа чаралары системасына түбәндәге юнәлешләр керә:

1 нче юнәлеш. Коммуналь су белән тәэмин итү һәм су түгү системалары инфраструктурасының челтәрләрен һәм башка объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү гамәлләре.

- Юнәлеш түбәндәге бүлекләренә үз эченә ала:

- 1.1. Су белән тәэмин итү системасы;

- Юнәлеш чараларын гамәлгә ашыруның төп максаты булып:

- • кулланучыларга хезмәт күрсәтүнең сыйфатын һәм ышанычлылыгын арттыруга һәм экологик хәлне яхшыртуга юнәлдерелгән авыл җирлеген коммуналь су белән тәэмин итү системасын үстерү.

- Программаның әлеге юнәлеше максатына ирешү өчен түбәндәге төп бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- • аварияләр санын киметү өчен су белән тәэмин итү челтәрләрен һәм җайланмаларын алыштыру һәм төзү юлы белән җирлекнең коммуналь су белән тәэмин итү системаларының ышанычлылыгын һәм тотрыклылыгын тәэмин итү;

- • табигать һәм су саклау нормалары таләпләрен үтәү өчен су чистартуның, көнкүреш һәм яңгыр билгеләнешендәге канализация агынтыларын чистартуның яңа технологияләрен кертү юлы белән экологик хәлне яхшырту.

2 нче юнәлеш. Жылылык чыганаclarын һәм жылылык челтәрләрен реконструкцияләү һәм модернизацияләү чаралары.

Юнәлеш чараларын гамәлгә ашыруның төп максаты булып:

- халыкны, социаль өлкәне һәм коммерцияле кулланучыларны минималь чыгымнар белән кирәкле күләмдә жылылык энергиясе белән ышанычлы тәэмин итү.

Программаның әлеге юнәлеше максатына ирешү өчен түбәндәге төп бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- авыл җирлеген жылылык белән тәэмин итү системасының ышанычлылыгын тәэмин итү һәм икътисадый нәтижелелеген арттыру;

- жылылык белән тээмин итү системасының гамәлдәге объектларын модернизацияләү;
- энергияне сак тотуның һәм әйләнә-тирә мохиткә экологик йөкләнешне киметүнең максималь нәтижәсен тээмин итә торган яңа технологияләр кертү;
- жылылык челтәрләрен коррозиягә каршы яклау чараларын башкару.

3 нче юнәлеш. Электр челтәрләрен, электр подстанцияләрен һәм электр белән тээмин итүнең башка кирәкле инфраструктурасын төзү, реконструкцияләү һәм үстерү чаралары.

Юнәлеш чараларын гамәлгә ашыруның төп максаты булып:

- халыкны, социаль өлкәне һәм коммерцияле кулланучыларны планлаштырылган үсеш темплары өчен кирәкле күләмдә электр белән тээмин итү.

Программаның әлеге юнәлешә максатына ирешү өчен түбәндәге төп бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- кулланучылар ихтыяжын тулысынча канәгатьләндерү нигезендә электр белән тээмин итү хезмәтләреннән һәркем файдалана алырлык, ышанычлы һәм тотрыклы булуны тээмин итү;

- электр энергиясен куллану һәм электр белән тээмин итү системасын оптимальләштерү;

- кулланучылар өчен электр белән тээмин итү хезмәтләренең норматив сыйфатын тээмин итү.

4 нче юнәлеш. Каты көнкүреш калдыкларын жыю, алып китү һәм урнаштыру (утильләштерү) гамәлләре.

Юнәлеш түбәндәге бүлекләргә үз эченә ала:

4.1 каты көнкүреш калдыкларын жыю һәм ташу.

4.2 каты көнкүреш калдыкларын урнаштыру.

Юнәлеш чараларын гамәлгә ашыруның төп максаты булып:

- халыкның каты көнкүреш калдыкларын жыю, чыгару һәм урнаштыру буенча сыйфатлы хезмәт күрсәтүләргә ихтыяжын канәгатьләндерү.

Программаның әлеге юнәлешә максатына ирешү өчен түбәндәге төп бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- авыл жирлегә территориясенең санитария хәлен яхшырту;

- авыл жирлегенең экологик хәлен яхшырту.

Гомумән алганда, программаның төп чараларын комплекслы гамәлгә ашыру жирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларының нәтижәле эшләве һәм үсеше өчен шартлар тудырырга мөмкинлек бирәчәк, бу, үз чиратында, кайбер социаль, икътисадый һәм экологик проблемаларны хәл итүне жиңеләйтәчәк, гражданның уңайлы яшәү шартларын тээмин итәчәк, коммерцияле кулланучыларга сыйфатлы коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тээмин итәчәк, коммуналь инфраструктура предприятиеләренең инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген арттырачак.

9.2. 2015 – 2025 елларга Урыссу авыл жирлегенең коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасына кертелгән объектлар исемлеге

Программада хезмәт күрсәтүләрнең һәр төре буенча инвестиция ихтыяжлары һәм мөмкинлекләр исәпләнгән; хезмәт күрсәтүләрнең һәр төре буенча финанс мөмкинлекләре белән балансланган өстенлекләр эшләнгән. Әлеге чаралар таблицада күрсәтелгән

	Чаралар	Тормышка ашыру вакыты	Сумма (мең сумнарда)	Финанслау чыганакалары
--	---------	-----------------------	----------------------	------------------------

1	Авыл эчендәге юлларны ремонтлау	2015	2600	Республика һәм җирле бюджеттан акчалар
2	Авыл эчендәге юлларны ремонтлау	2016	290,6	Республика һәм җирле бюджеттан акчалар
3	Авыл эчендәге юлларны ремонтлау	2017	313,75	Республика һәм җирле бюджеттан акчалар
4	Иске Урыссу авылында су башнясы урнаштыру	2015	1000	Республика бюджетыннан акчалар
5	Иске Урыссу авылындагы су башнясын һәм артезиан скважинасын киртәләү	2015	620	Республика бюджетыннан акчалар
6	Иске Урыссу авылында су башнясы урнаштыру	2016	1000	Республика бюджетыннан акчалар
7	Гидротехник корылмаларны ремонтлау	2017	2420	Республика бюджетыннан акчалар
8	Торак пунктларның урамнарын яктыртуны торгызу	2015	494	Республика бюджетыннан акчалар
9	Торак пунктларның урамнарын яктыртуны торгызу	2016	750	Республика бюджетыннан акчалар
10	Торак пунктларның урамнарын яктыртуны торгызу	2017	390	Республика бюджетыннан акчалар

10. Программаны гамәлгә ашыруның социаль-иқтисады нәтижәләлеге

Программа чараларын гамәлгә ашыру нәтижәсендә авыл җирлегенең торак фондын төзекләндерү дәрәжәсе артачак. Киләчәктә авыл җирендә локаль системалар өстенлек итәчәк. Аларга бары тик заманча энергия нәтижәләлеген тәэмин итү, сыйфатлы хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау таләп ителә.

Программаның уңай нәтижәсе дип санарга мөмкин:

коммуналь инфраструктура фондларына хезмәт күрсәтүнең нәтижәсез чыгымнарын киметү һәм, нәтижәдә, халыкның түләү сәләте күзлегеннән караганда, хезмәт күрсәтүләрдән файдалану мөмкинлегенең артуы.

коммуналь хезмәт күрсәтүнең сыйфатын һәм ышанычлылыгын күтәрү, бу шулай ук яшәү шартларының уңайлылыгы категориясенә керә һәм торак-коммуналь хужалыкны модернизацияләү исәбенә тәэмин ителә.

Программаның башка нәтижәләре булып:

- кулланучылар белән үзара хезмәттәшлекне камилләштерү;
- фактта кулланылмаган хезмәтләр өчен счетлар куюны булдырмайчак югалтуларны һәм читкә китүләргә киметү;
- түләүчеләрнең белешмәләргә базасын катгый контрольдә тоту һәм алып бару, түләүләргә оператив күзәтү бару хисабына түләүләргә жыюны 95-98% ка кадәр арттыру, бу дебиторлык бурычларын киметергә мөмкинлек бирәчәк.

11. Программаны гамәлгә ашыру механизмы һәм аның үтәлешен тикшереп тору

2015-2025 елларга Урыссу авыл җирлегенең коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасын Урыссу авыл җирлеге башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

Программаны гамәлгә ашыру шулай ук район башкарма хакимияте органнарының закон нигезендә билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә катнашуын күздә тотта.

Авыл җирлеге дәрәжәсендә:

- җирлекнең коммуналь комплексында программада каралган үзгәртү коруларны үткәрү;
- җирлек территориясендә коммуналь инфраструктураны комплекслы үстерү программасын гамәлгә ашыру;
- программада каралган чараларны җирле үзенчәлекләргә исәпкә алып үткәрү.

Шулай ук:

- программа чараларын гамәлгә ашыру турында статистик һәм аналитик мәгълүмат жыю һәм системалаштыру;
- программа чараларын гамәлгә ашыру нәтижәләрен мониторинглау;
- район башкарма хакимияте органнарының һәм җирле үзидарә органнарының, шулай ук программаны гамәлгә ашыруда катнашучы юридик затларның үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү;
- программаны гамәлгә ашыру мониторингы нәтижәләрен исәпкә алып, җирлек бюджеты акчаларын бүлү буенча программаны гамәлгә ашыруга каралган һәм аның составына керә торган чараларны бүлү буенча тәкъдимнәр әзерләү.

Район бюджеты акчаларының Урыссу авыл җирлеген комплекслы үстерү программасында түбәндәге төп шартларны үтәгәндә генә катнашуы:

- программа чараларын үтәү барышы турында, акчалардан файдалану турындагы хисапны да кертеп, авыл җирлеге билгеләгән срокта һәм ул билгеләгән форма буенча хисап тапшыру;
- хисап чорында программа чараларын үтәү;
- район һәм/яки муниципаль бюджетлар акчаларынан максатчан файдалану;

Район бюджеты акчаларын бирүнең конкрет шартлары Ютазы районы администрациясе раслый торган тәртип нигезендә күрсәтелгән чараларның һәркайсы өчен аерым билгеләнә.

Программаны гамәлгә ашыруның уңышы күбесенчә торак - коммуналь өлкәдәге хезмәтләрдән төп файдаланучы халыкның аның чараларына ярдәм итүеннән тора. Бу ярдәм башкарыла торган мәгълүмати-аңлату эшенең тулылыгына һәм сыйфатына бәйле.

Аны авыл җирлеге башкарма комитеты массакуләм мәгълүмат чараларыннан файдаланып оештыра.

Урыссу авыл җирлеге территориясендә программа чараларын гамәлгә ашыруның барышын авыл җирлеге башлыгы тикшереп тора.

Программаның гамәлдә булу чоры дәвамында билгеле бер күрсәткечләргә ирешү максатларында чараларны үтәүнең эзлеклелеген һәм срокларын синхронлаштырырга, шулай ук әлеге чараларның башкару һәм тикшереп торы органнарын билгеләргә кирәк.